

Lääne-Viru maakonnas Haljala vallas Korjuse külas Lepispea maaüksuse eraldistel 8 ja 9 sanitaarraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Osaühing Valga Puu (registrikood 10600304) esindaja Kairi Kliimand poolt 29.11.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22 ja lg 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Lääne-Viru maakonnas Haljala vallas Korjuse külas asuva Lepispea maaüksuse (registriosa nr 5402131, katastriüksus katastritunnusega 88701:001:0290) eraldisel 8 ja 9 sanitaarraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Osaühing Valga Puu (registrikood 10600304) esindaja Kairi Kliimand esitas 29.11.2024 Keskkonnaametile metsateatise Lepispea maaüksuse eraldistele 8 ja 9 sanitaarraie tegemiseks. Raied on kavandatud kokku 0,75 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 14 tm. Metsateatiseid on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr-te 50001083020 ja 50001083019 all.

Kavandatav raieala paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal ning Vabariigi Valitsuse 19.02.2015 määrusega nr 18 „Lahemaa rahvuspargi kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri) kaitse alla võetud Lahemaa rahvuspargi Lahemaa piiranguvööndis.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22, § 6¹ lg 3, § 7 p 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 4, MS § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lg-s 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Lepispea maaüksuse eraldisel 8 kavandatakse sanitaarraiet 0,19 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 10 tm ja eraldisel 9 sanitaarraiet 0,56 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 4 tm.

Sanitaarraie eesmärgiks on metsa hooldamine. Sanitaarraiet tehakse hooldusraiena metsa sanitaarse seisundi parandamiseks ja ohuallikat mittekujutavate surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamiseks, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust (MS § 28 lg 4 p 2, lg 7 p 3). Sanitaarraie käigus ei tohi puistu täius langeda alla 30% (metsa majandamise eeskirja¹ § 6 lg 3) ja lubatud on raiuda metsa majandamise eeskirja §-s 7 loetletud puid.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Lepispea kinnistu asub Lääne-Viru maakonnas Haljala vallas. Kavandatav raieala jääb alale, kus kehtib Vihula Vallavolikogu poolt 13.08.2003 määrusega nr 19 vastu võetud Vihula valla üldplaneering² (üldplaneeringu kehtestamise ajal asus kinnistu Vihula vallas), millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatava aegjärgse ega häilraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatöodel metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

² Kättesaadav: <https://www.haljala.ee/vihula-valla-uldplaneering>

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Lepispea maaüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspiirkonnas.

Kavandatava raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m)³ on 11.07.2024 registreeritud harvendusraie Lepispea kinnistu (katastriüksus katastritunnusega 92201:004:0014) eraldisel 2 (0,34 ha hinnangulise raiemahuga 4 tm).

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub jänsekapsa-mustika kasvukohatüübis. Eraldisel 8 kasvab keskealise metsa arenguklassi kuuluv kuuse enamusega puistu ning eraldisel 9 kasvab küpse metsa arenguklassi kuuluv kase enamusega puistu.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavatest raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Langiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, ala ei paikne veekogude rannal või kaldal ega märgalal ning seal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Lahemaa rahvuspark kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala koosseisu. Lahemaa piiranguvööndi kaitse-eesmärk on pärandkultuurmaastiku, sealhulgas pärandmaastiku, asustusstruktuuri, taluarhitektuuri, miljööväärtuste, ajaloolis-kultuurilise väärtusega hoonete ning loodusdirektiivi⁴ elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 18 lg 2). Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 22.

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.

https://media.rmk.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

⁴ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

Kultuuriväärtuseid raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava aegjärkse ja häilraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatavate raiete mõju keskkonnaelementidele:

Kaitse-eeskirja järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (kaitse-eeskirja § 4 kohaselt Keskkonnaamet) võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (kaitse-eeskirja § 22 lg 3). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või külmumata pinnaselt kaitseala valitseja nõusolekul, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi - raiealal ega selle läheduses ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata.

Välisõhk ja kliima - kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele ja raiete käigus lagedat ala ei teki. Seega, raied ei mõjuta eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - raie on kavandatud kokku 0,75 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 14 tm (koos mõjualas kavandatud raiega 1,09 ha hinnangulise raiemahuga 18 tm), raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskoormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatavad raied on ühekordne lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied on kavandatud Lahemaa looduslalal ja Lahemaa linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (edaspidi korraldus nr 615) lisa 1 p 1 alapunktis 24 ja p 2 alapunktis 167.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasnedagi eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-

eesmärkidele. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lg 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lg 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁵ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

Looduskaitseeaduse (LKS) § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁶ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatav raieala asub Natura 2000 võrgustikku kuuluval Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal.

Kavandatava sanitaarraie teostamisel eraldistel 8 ja 9 säilib puistu esimene rinne (ei teki lagedat ala). Seega, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu oluliselt.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud. Loodusdirektiivi elupaigatüüpidele vastavate alade kahjustamise vältimiseks tuleb üldreeglina metsamajandamisel elupaigatüüpides sõitmist vältida, kuid juhul, kui see ei ole võimalik (muid alternatiive ei ole ja on vajadus läbi elupaigatüübi sõita), tuleb liikumisteed kooskõlastada kaardipõhiselt Keskkonnaametiga ning nende kavandamisel lähtuda üldistest põhimõtetest, mis on leitavad Keskkonnaameti kodulehelt: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/tegevused-kaitstavatel-aladel/muud-luba-vajavad-tegevused#juhis-kaitstavatel-a>.

Kuna kavandatava raieala mõjualas ja raiealal ei ole registreeritud Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevus Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raied on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Lahemaa rahvuspargi Lahemaa piiranguvööndis. Raiealal ja selle 30 m mõjualas ei esine Lahemaa rahvuspargi kaitse-eesmärgiks olevaid väärtuseid, mida raie mõjutaks, samuti ei ole alal registreeritud muid kaitstavaid loodusobjekte.

⁵Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁶ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas: http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raietel ei ole olulist kumulatiivset mõju. Kõigi eraldiste puhul säilib puistu esimene rinne, ei teki lagedat ala. Seega, kavandatavatel raietel ei ole olulist koosmõju kaitse-eesmärkidele.

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, kaitse-eeskirjaga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Vastavalt kaitse-eeskirja § 22 lg-le 3 on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab.

Metsa majandamise eeskirja § 7 kohaselt võib sanitaarraie korras raiuda:

- 1) surnud puid;
- 2) väliselt nähtava tüvemädanikuga ja tüvemädaniku tekitajate viljakehaga puid;
- 3) puid, millel on juurepessu kahjustusega seotud tugev vaiguvool;
- 4) tüvekahjuritest asustatud puid;
- 5) puid, millel enam kui pool võra on pöördumatult kahjustatud, ja kuiva ladvaga puid;
- 6) puid, millel on põlenud juurekaela piirkond ja selle ümbruses paiknev metsakõdu;
- 7) kuuski, mille koor on puiduni kahjustatud vähemalt 10% ulatuses tüve ümbermõõdust ja teiste liikide puid, mille koor on kahjustatud vähemalt 30% ulatuses tüve ümbermõõdust;
- 8) tormiheidet, tormimurdu ja tormi vaalitud puid ning lumemurdu ja lume vaalitud puid.

LKS § 55 lg-st 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani.

Raiete tegemisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liigiline ja vanuseline mitmekesisus (kaitse-eeskirja § 22 lg 2). Soovitav on olemasolul säilitada osa surnuid ja surevaid puid, jalalseisvaid puutüükaid, lamapuitu, õõnsuste, lõhede või lennuavadega ning väga suure rinnasdiameetriga (üle 40 cm) või ebatavalise kasvuga puid. Sellised elemendid metsas võimaldavad leida elu- ja toitumispaiku erinevatele linnu-, putuka- ja seeneliikidele, suurendades seega ka liigilist ja vanuselist mitmekesisust.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järeldus

Kavandatavatel sanitaarraietel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.

2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega metsaregistris ning avalikustatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Mirjam Veeroja
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond